

ЗАПОЧНА БОРБАТА ЗА РЕСОРИ В БЪДЕЩАТА ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

ПРОФ. ИНГРИД ШИКОВА

8 август 2019 г.

Европейската комисия е една от най-важните институции на Европейския съюз. Договорът от Лисабон беше предвидил от 1 ноември 2014 г. броят на членовете на Комисията да бъде намален и да съответства на две трети от държавите членки. Но след като това намаляване на броя на комисарите се оказва сред основните причини ирландците да отхвърлят на референдум Договора от Лисабон, беше въведен елемент на гъвкавост, който позволи на Европейския съвет да определя броя на членовете на Комисията (член 17, параграф 5 от ДЕС). През 2009 г. Европейският съвет реши, че броят на членовете на Комисията ще продължи да се равнява на броя

на държавите членки. Правилото „всяка страна с комисар“ продължава и до днес. От една страна, това прави доволни всички държави членки, но от друга много по-трудно се намират важни ресори за всички комисари и обикновено има редица неудовлетворени. Ако се следват стриктно разпоредбите на Договорите, комисарите трябва да бъдат напълно независими при изпълнение на своите отговорности, да работят в общия интерес на Съюза, да не получават инструкции от правителствата или други институции. Тук, обаче логично възниква въпросът - наистина ли са независими щом всяка държава членка настоява да има комисар и той да получи важен ресор? Надпреварата за ресори се осъществява

преди съставянето на всяка поредна Комисия. Не прави изключение и състезанието за новата Европейска комисия, която трябва да започне своята работа на 1 ноември 2019г. .

До 26 август 2019г. правителствата на държавите, членуващи в Европейския съюз трябва да номинират своите кандидати за членове на Европейската комисия. След определянето им, Урсула фон дер Лайен ще се срещне с тях в началото на септември и ще разпредели ресорите, за които ще отговарят. През втората половина на септември и през октомври номинираните за комисари ще бъдат изслушани от Европейския парламент, където трябва да покажат необходимите качества за заемане на високите постове и да представят своите виждания за развитието на ресора, за който ще отговарят.

Амбициите на Урсула фон дер Лайен са постигане на баланс между мъжете и жените в Европейската комисия. За да ги осъществи, тя призова правителствата да номинират повече жени, дори поиска да представят по двама кандидати, за да има възможност да избере по-подходящия. Правителствата, обаче не обърнаха внимание на призива за двама кандидати – само Португалия се съобрази и предложи двама потенциални кандидати – бившия министър на инфраструктурата Педро Маркес и заместник управителя на

Португалската централна банка Елиза Ферейра. Освен Португалия, до този момент жени са номинирали правителствата на България, Дания, Естония, Малта, Чехия, Финландия, Кипър. Очаква се някои от сегашните комисари да продължат в новата Европейска комисия – Маргарете Вестагер – Дания, Франс Тимерманс – Холандия, Йоханес Хан – Австрия, Марош Шевчович – Словакия, Мария Габриел – България, Фил Хоган – Ирландия, Валдис Домбровскис – Латвия, Вера Юрова – Чехия.

Много по-важната част от създаването на новата Европейска комисия на практика е разпределението на ресорите на комисарите. Тази процедура винаги е била съпроводена с емоции, битки, договорки, недоволства. Вълнения за разпределението на ресорите започнаха още преди да са известни всички имена на бъдещите комисари. Най-привлекателни обичайно са икономическите ресори и повечето страни се стремят към тях. Много трудно е дори да се намерят конкретни ресори при толкова много комисари.

Кой какво иска?

Франция все още не е определила своя бъдещ комисар. Три имена се въртят в публичното пространство - Силви Гулар е била съветник на председателя на Европейската

комисия с председател Романо Проди, в момента е заместник управител на Банк дьо Франс. Флоран Парли е настоящият министър на отбраната на Франция. Тя също има икономически опит във френското правителство, заемала е важни постове в Ер Франс и други компании. Третият кандидат е известният Мишел Барние, главният преговарящ за Брекзит. Неговото име дори се обсъждаше за председател на Европейската комисия. Независимо кой от тримата ще предложи, президентът Макрон ще очаква важен ресор като „Енергетика и климат“, а дори и заместник председателско място.

Италия също настоява за важен икономически ресор. Въпреки, че още не е напълно ясно кой ще бъде номиниран, известно е, че изборът ще бъде направен от Лигата. Италианското правителство иска да получи ресора „Конкуренция“ или „Селско стопанство“. Индустрията или търговията също са споменати като потенциални ресори за Италия, но тя ще има силна конкуренция от Франция и Ирландия. Има дори и заплахи, че ако кандидатът на Лигата бъде отхвърлен от Европейския парламент, ще бъде предизвикана „голяма бъркотия в ЕС“.

Номинирайки отново Вера Юрова, министър председателят на Чехия Бабиш пожела "различен, по-силен портфейл", за

предпочитане "икономически ресор". Подчертавайки, че Чехия е експортно ориентирана страна, вероятно наемква за важното търговско портфолио.

Естония вероятно също очаква икономически ресор, тъй като номинира министъра на икономиката Кадри Симсон. Финландия определи бившия си финансов министър и настоящ вицепремиер Юта Урпилайнен – също в очакване на икономически ресор. Според редица публикации най-много кандидати има за ресора „Енергетика и климат“ – освен Франция още и Естония, Румъния, Полша, Литва. Румънската министър председателка е заявила, че страната ѝ се интересува от областите „Транспорт“ или „Околна среда“. Румъния е номинирала Луминица Одобеску – постоянен представител на страната към ЕС. Тя е дипломат от кариерата и е била съветник по европейските въпроси и по външната политика на министър председателя. Официално България не е предявила претенции към определен ресор за номинираната Мария Габриел, стига този ресор по думите на българския министър председател „да е подходящ, включително и настоящата сфера“, в която тя работи.

Две държави са заявили своя интерес към ресора „Разширяване“ - Унгария и

Словения. Положителното е, че и двете страни поддържат разширяването и ще работят за присъединяването на Западните Балкани. Номинацията на Словения е Янез Ленарчич – ръководител на Представителството на Словения към ЕС, а унгарското правителство е определило Ласло Трошани – бивш министър на правосъдието и настоящ член на Европейския парламент. Опитът на словенския дипломат в Комитета на постоянните представители и принадлежността му към региона на страните кандидатки го правят силен кандидат за този ресор. Унгарската кандидатура е по-спорна, защото трудно се съвместява с изискванията към страните кандидатки по отношение на правовата държава и ситуацията в Унгария, която е силно критикувана за своята политика. Независимо от това, кого ще избере Урсула фон дер Лайен, важното е той да е готов да работи усилено за насърчаване на разширяването, да стимулира реформите в страните от Западните Балкани, да ги мотивира за спазването на ценностите и принципите на ЕС.

Много скоро ще стане известно разпределението на ресорите. Както винаги, ще има и зарадвани, и разочаровани. Успехът на следващата Комисия зависи от способностите и авторитета на нейния председател да създаде най-подходящата структура, да подбере най-

подходящите кандидати за съответните ресори и да разработи амбициозна работна програма. Но освен тези важни фактори, не трябва да се забравя, че Комисията е колегиален орган, в който трябва да цари дух на професионализъм, колегиалност и разбирателство. Определянето и следването на общия европейски интерес изисква реалната независимост на всеки комисар. Това следва да бъде добре разбрано както от самите комисари, така и от правителствата, които ги номинират. Следователно членовете на Комисията трябва не само да имат познания и умения в ресора, за който ще отговарят, но и да са готови да инвестират усилия в постигането на единство в Европейския съюз.